

Received: 27 April 2020

Revised: 20 June 2020

Accepted: 24 June 2020

Published: 30 June 2020

**THE NEED TO AMEND
THE POLISH ACT DATED 7 JULY 1994
ON EXPORT CREDITS GUARANTEED
BY THE POLISH STATE TREASURY**

**O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY
Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH
PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH
EKSPORTOWYCH**

Katarzyna Mazur

Dentos, International Law Firm

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4594-4200>

* *Corresponding author*: e-mail: katarzyna.mazur@dentons.com

Piotr Stolarczyk

PhD, Department of Economics and Management, Lazarski University / Poland

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0089-7252>

* *Corresponding author*: e-mail: piotrstolarczyk@o2.pl

Tomasz Zwoliński

Dentos, International Law Firm

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3187-6104>

* *Corresponding author*: e-mail: tomasz.zwolinski@dentons.com

Abstract:

Appropriate institutional system and accurate regulations may have considerable influence on export support, in particular concerning the availability of export financing. In Poland, the Act dated 7 July 1994 on Export Credits Guaranteed by State Treasury constitutes an important legal act which is the base for the Polish system of export support.

The analysis of the said Act has shown a need for many amendments which, according to the authors, would enhance the system of financing exports in Poland. Those amendments relate to the catalog of products and their availability. If the amendments are introduced quickly, this

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

would lead to more frequent usage of export support in Poland. The main purpose of this article is to present proposals on how to amend the legislation to strengthen the export supporting system in Poland.

Keywords: export insurance, export financing, export credits, credit risk

Streszczenie:

Właściwy system instytucjonalny oraz odpowiednie regulacje mogą odgrywać istotną rolę w wspieraniu eksportu,

w szczególności w zakresie dostępności finansowania eksportu. W Polsce Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 1135) jest ważnym aktem prawnym kształtującym system wsparcia eksportu. Przeprowadzona analiza zapisów ustawy wskazuje potrzebę wielu zmian, które zdaniem autorów doprowadzą do wzmocnienia systemu finansowania eksportu w Polsce.

Zmiany te dotyczą katalogu produktów oraz ich dostępności, a ich szybkie przeprowadzenie zdaniem autorów przełoży się na większe wykorzystanie instrumentów wsparcia eksportu. Celem artykułu jest wykazanie, dlaczego dla rozbudzenia szerszego zainteresowania rynku oficjalnym wsparciem eksportu konieczna jest gruntowna nowelizacja tej Ustawy oraz przedstawienie propozycji zmian regulacji, które doprowadzą do wzmocnienia systemu wsparcia eksportu w Polsce.

Słowa kluczowe: ubezpieczenia eksportowe, finansowanie eksportu, kredyty eksportowe, ryzyko kredytowe

Główny zarys problemu i jego związku z ważnymi kwestiami naukowymi i praktycznymi.

Troszcząc się o zagraniczną ekspansję rodzimych firm oraz krajowy eksport, w wielu krajach stworzono instytucje dedykowane do wspierania eksportu. Instytucje te wyposażone są w szereg instrumentów i łącznie składają się na system krajowego wsparcia eksportu. Kształt systemu powinien odpowiadać strukturze eksportu poszczególnych krajów, ale również adresować wyzwania związane z dynamiką zmian, jakie zachodzą w globalnej gospodarce. W Polsce na system wsparcia eksportu składa się szereg instytucji publicznych i prywatnych. Autorzy w artykule podjęli próbę analizy kluczowych według nich instrumentów w systemie wsparcia, jakim są ubezpieczenia kredytów eksportowych.

Formalnym właścicielem produktów ubezpieczenia eksportu oraz ubezpieczenia ekspansji zagranicznej w Polsce jest Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. („KUBE”). W ocenie autorów KUBE jest istotną częścią całościowego systemu

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH
International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

wsparcia i najważniejszą w obecnie istniejącym systemie finansowania eksportu w Polsce.

Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. została utworzona 12 stycznia 1991 r. w celu wspierania działalności eksportowej. Jej działalność uregulowana jest Ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 1135), a także Ustawą z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 895) oraz statutem. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. określa zasady ubezpieczeń eksportowych, w wypadku, których wypłata odszkodowania jest zapewniona w drodze przekazywania przez Skarb Państwa niezbędnych na ten cel środków. Ubezpieczenie może być realizowane w formie ubezpieczenia bezpośredniego, pośredniego (reasekuracji) oraz gwarancji i może dotyczyć m.in. kredytów eksportowych, kontraktów eksportowych oraz inwestycji bezpośrednich za granicą.

Ubezpieczenie kredytów eksportowych obejmuje szkody, które są następstwem zdarzeń określonych, jako ryzyko handlowe i polityczne (w przypadku okresu spłaty wierzytelności z tyt. finansowania obcego lub kredytu kupieckiego dwóch lat i więcej) oraz ryzyka nierynkowego (w przypadku okresu spłaty wierzytelności poniżej dwóch lat). Rozliczenia finansowe związane z ubezpieczeniami eksportowymi gwarantowanymi przez Skarb Państwa prowadzone są przez KUKE S.A. na wyodrębnionym rachunku bankowym o nazwie „Interes Narodowy”. Co do zasady, coroczna ustawa budżetowa określa limit, którego nie mogą przekroczyć łączne zobowiązania Korporacji z tytułu gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeń eksportowych oraz gwarancji ubezpieczeniowych. Siła i efektywność wsparcia, jakie może oferować KUKE, w dużej mierze zależy od kształtu ustawy regulującej działalność KUKE w obszarze wsparcia eksportu. Zdaniem autorów dwadzieścia pięć lat po jej uchwaleniu ustawa nie odpowiada już aktualnym realiom rynkowym. Co więcej, ma charakter kazuistyczny i była w tym czasie wielokrotnie nowelizowana przy okazji zmieniania innych ustaw, co skutkuje brakiem jej spójności redakcyjnej. Jej ostatnia nowelizacja, dokonana przy okazji uchwalenia jednej z tzw. tarcz anty kryzysowych w związku z COVID-19, mimo że wprowadziła do ustawy kilka pożądaných zmian, niestety potwierdza ww. ocenę konieczności nowelizowania ustawy.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

 This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

Analiza najnowszych badań, aktów prawnych i literatury przedmiotu, w których podjęto omówienie podjętej problematyki.

Wśród licznych badań poszukujących zależności pomiędzy dostępnością finansowania eksportu, w tym instrumentów ubezpieczenia eksportu, które są dostępne w krajowych systemach wsparcia warto wspomnieć o następujących wynikach.

Po pierwsze, P. Stolarczyk i T. Napiórkowski (2018) potwierdzili w swoim badaniu wpływ finansowania handlu na wielkość wymiany międzynarodowej, gdzie do oszacowania wielkości finansowania, jako przybliżenie przyjęto wartość ubezpieczenia. Ustalono, zatem że im wyższa jest wartość ubezpieczenia eksportu do danego kraju, tym wyższa jest wartość sprzedaży zagranicznej w tym kraju. Zaznaczono, iż kształt systemu wsparcia eksportu ma znaczenie dla realnej gospodarki i wpływa na jej wielkość przez kanał eksportu. W innych badaniach wskazuje się wręcz, iż kredyty eksportowe ubezpieczane przez państwowe agencje mogą być narzędziem polityki zagranicznej (5). Za cenę spadku dobrobytu mogą one służyć np. premiowaniu eksportu w kierunkach uznanych przez rząd za strategiczne. Mogą też służyć selektywnie, jako bodziec rozwoju dla wybranych branż w gospodarce.

Uwzględniając obecną sytuację gospodarczą na świecie, warto wskazać, że wpływ czynników finansowych na wymianę handlową może odgrywać ważniejszą rolę w krajach wysoko rozwiniętych, cechujących się rozbudowanym systemem bankowo-ubezpieczeniowym. Intensywniejsze wykorzystanie (dzięki lepszej dostępności) przez przedsiębiorstwa w tych krajach instrumentów finansowych prowadzi do większego uzależnienia działalności operacyjnej od kapitału zewnętrznego, co pokazują badania przeprowadzone dla takich gospodarek jak USA, Niemcy czy też Austrii. Wynika to z badań J. Ahn i M. Amity (2012), który uważa, że spadek eksportu w USA był większy w sektorach bardziej uzależnionych od zewnętrznego finansowania. Amity i Weinstein (2009) w swojej pracy zwracają uwagę na związek między sprzedażą eksportową firm a możliwościami uzyskania zewnętrznego finansowania oraz kondycji sektora bankowego. Podobne wnioski wyciągnęli G. Felbermayr i E. Yalcin (2013), którzy w swoim modelu opisali eksport w poszczególnych sektorach niemieckiej gospodarki i w oparciu o jego wyniki, wykazali, że gwarancje skarbu państwa w obszarze finansowania eksportu mają istotny dodatni wpływ na eksport. Podobne badania przeprowadzono dla firm francuskich (3).

Szczególne przełożenie takiego wsparcia zostało zaobserwowane przy eksporcie do krajów podwyższonego ryzyka oraz w sektorze awiacji, stoczniowym oraz transportu.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 / Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH
International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

Z drugiej strony należy podkreślić, że takie rozwiązania generują dla importerów dostępność finansowania na preferencyjnych warunkach w stosunku do tego, co może zaoferować system bankowo-ubezpieczeniowy na rynkach rozwijających się. P. Egger i T. Url (2006) w oparciu o dane z lat 1996-2002 rozwinęli model efektów losowych Y. Mundlaka na potrzeby analizy znaczenia kredytów eksportowych dla wzrostu gospodarczego Austrii. Wnioski z badania wskazują, że wsparcie eksportu przez skarb państwa ma znaczny wpływ długoterminowy na handel zagraniczny Austrii, a tym samym udowodniona została hipoteza, że znaczenie ubezpieczeń kredytów eksportowych dla wzrostu gospodarczego jest istotne.

Ocena regulacji

Na poziomie międzynarodowym wsparcie przez rządy (lub instytucje pozostające pod kontrolą rządów), udzielane na rzecz rodzimego eksportu oraz realizacja programów pomocowych, zostały uregulowane w międzynarodowym Porozumieniu w sprawie Oficjalnie Wspieranych Kredytów Eksportowych (tzw. „Konsensus OECD”)(16). Na poziomie Unii Europejskiej regulacje dotyczące wspólnych zasad dla krajowych systemów ubezpieczeń kredytów eksportowych zostały określone na poziomie Dyrektywy Rady 98/29/WE z dnia 7 maja 1998 r. w sprawie harmonizacji podstawowych przepisów dotyczących zasad ubezpieczeń kredytów eksportowych dla transakcji objętych ubezpieczeniem średnio- i długoterminowym (Dz. U. L 148 z 19.5.1998), która w dalszym ciągu pozostaje w mocy. Dyrektywa ta została implementowana do porządków prawnych, poszczególnych państw-członków Unii Europejskiej.

System gwarantowanego przez Skarb Państwa wsparcia polskiego eksportu (tzw. oficjalne wsparcie) uregulowany został ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych (t. j. Dz. U. 2020, poz. 1135) („Ustawa”) i dotyczy dwóch aspektów: (i) kontraktów eksportowych obejmujących dostawę towarów lub usług; oraz (ii) ekspansji zagranicznej polskich przedsiębiorców w zakresie inwestycji zagranicznych oraz kosztów poszukiwania rynków zbytu.

Dwadzieścia pięć lat po uchwaleniu Ustawa nie odpowiada już aktualnym realiom rynkowym. Ma charakter kazuistyczny i była w tym czasie wielokrotnie nowelizowana przy okazji zmieniania innych ustaw, co skutkuje brakiem jej spójności redakcyjnej. Przeszarżała i częściowo sprzeczna wewnętrznie Ustawa (o czym mówimy w dalszej części niniejszego artykułu) nie pomaga jednak w zainteresowaniu polskich eksporterów i banków finansujących wsparciem rządowym.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

 This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

Po raz ostatni Ustawa została znowelizowana dnia 31 marca 2020 r. w drodze ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ust (Dz.U. 2020 poz. 568 z późn. zm.) („Ustawa Zmieniająca”). O ile zmiany wówczas wprowadzone były dość obszerne i wydają się stanowić krok we właściwym kierunku, to nie pomogły one w uzyskaniu spójności redakcyjnej ustawy i nie usunęły wszystkich problematycznych kwestii, o których mowa w niniejszym artykule.

W marcu 2019 r. na stronie Rządowego Centrum Legislacyjnego opublikowany został projekt nowej ustawy o ubezpieczeniach eksportowych („Nowa Ustawa”) wraz z informacją, iż powinna ona być trafić pod obrady Sejmu oraz zostać uchwalona w minionej kadencji parlamentu. To, że nawet nie został on wniesiony do Sejmu, jest jednocześnie informacją i pozytywną, ponieważ projekt nie zakończył swojego biegu wraz z zakończeniem kadencji poprzedniego parlamentu oraz negatywną, ponieważ rodzi to obawy co do determinacji rządu w jej przyjęciu.

Cele i metody badawcze podjęte w analizie tematu

Podstawowe problemy

Pojęcie eksportu (którym posługuje się Ustawa), rozumianego jako dostawa towarów lub usług, która musi przy jej realizacji fizycznie przekroczyć granice Polski, wydaje się być zdecydowanie zbyt wąskie. Wystarczającej elastyczności do wciąż zmieniających się warunków rynkowych nie zapewnia też sztywno określony katalog oferowanych produktów ubezpieczeniowych ani rozumienie pojęcia „kontraktu eksportowego”, które sugeruje uwzględnienie jedynie umów o generalne wykonawstwo, co nie pozwala w sposób jednoznaczny na uwzględnienie umów z podwykonawcami.

Wsparcie ekspansji zagranicznej polskich przedsiębiorców (tj. nabywanie udziałów w istniejących podmiotach zagranicznych lub zakładanie tam nowych przedsiębiorstw) jest z kolei ograniczone do ubezpieczenia ryzyka politycznego, które może być udzielone tylko eksporterowi, nie zaś bankowi finansującemu tego eksportera.

Ustawa stawia również sztywne warunki związane z wymaganiem „polskości” wspieranego eksportu, opierając się (z wyjątkiem, mającym od niedawna zastosowanie dla produktów krótkoterminowych) na koncepcji sztywno określonego wskaźnika procentowego stanowiącego maksymalny udział składników pochodzenia zagranicznego w przychodzie netto z realizacji kontraktu eksportowego.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 / Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH
International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

Powyższe kwestie zostaną szczegółowo omówione w dalszej części niniejszego artykułu.

Celem artykułu jest wykazanie, dlaczego dla rozbudzenia szerszego zainteresowania rynku oficjalnym wsparciem eksportu konieczna jest gruntowna nowelizacja Ustawy oraz przedstawienie propozycji zmian regulacji, które doprowadzą do wzmocnienia systemu wsparcia eksportu Polsce.

Prezentacja przeprowadzonej analizy. Dyskusja **Adekwatność kapitałowa banków w zakresie kredytów eksportowych** **Ograniczanie ryzyka kredytowego**

W wyniku kryzysu finansowego 2008 r., Komitet Bazylejski ds. Nadzoru Bankowego dokonał rewizji międzynarodowych standardów adekwatności kapitałowej banków, przyjmując pakiet regulacji „Bazylea III”, które zostały następnie zaimplementowane przez Unię Europejską. Pakiet CRD IV/CRR, tj: (i) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych („Rozporządzenie CRR”); oraz (ii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi („Rozporządzenie CRD”). Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej pracują obecnie nad dalszymi zmianami tego pakietu (tj. pakietem CRD V/ CRR II).

Przedmiotem Rozporządzenia CRR jest wprowadzenie wymogów ostrożnościowych, które muszą być stosowane przez instytucje w odniesieniu do: (i) funduszy własnych, (ii) wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, (iii) dużych ekspozycji, (iv) płynności, (v) dźwigni finansowej, (vi) obowiązków sprawozdawczych oraz (vii) podawania informacji do wiadomości publicznej (Art. 1 w zw. z art. 6 ust. 1 Rozporządzenia CRR). Jednym z elementów systemu jest obowiązek utrzymywania przez instytucje odpowiednio wysokich funduszy własnych w zależności od poziomu ryzyka kredytowego. Instytucje mogą również stosować techniki ograniczania ryzyka kredytowego, służące zmniejszeniu ryzyka kredytowego związanego z ekspozycją lub ekspozycjami utrzymywanymi przez daną instytucję (Art. 4 ust. 1 pkt 57 Rozporządzenia CRR).

Ograniczanie ryzyka kredytowego może polegać na (i) ochronie kredytowej rzeczywistej, w ramach której zmniejszenie ryzyka kredytowego wynika z prawa instytucji –

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

 This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

przypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta lub zaistnienia innych określonych zdarzeń kredytowych związanych z kontrahentem – do upłynienia, uzyskania transferu lub przejęcia, zatrzymania określonych aktywów lub kwot, bądź też zmniejszenia kwoty ekspozycji do kwoty równej różnicy pomiędzy kwotą ekspozycji a kwotą roszczenia wobec tej instytucji, lub zastąpienia kwoty ekspozycji taką kwotą (Art. 4 ust. 1 pkt 58 Rozporządzenia CRR);

lub (ii) ochronie kredytowej nieruchomości, w ramach której zmniejszenie ryzyka kredytowego instytucji z tytułu ekspozycji wynika z obowiązku zapłacenia przez osobę trzecią określonej kwoty w przypadku niewykonania zobowiązania przez kredytobiorcę lub wystąpienia innych określonych zdarzeń kredytowych (Art. 4 ust. 1 pkt 59 Rozporządzenia CRR). Z punktu widzenia banków finansujących kredyty eksportowe zgodnie z Ustawą, istotne jest, jakiego rodzaju ryzyko związane jest z udzielaniem kredytów eksportowych, co ma bezpośredni wpływ na dotyczące ich wymogi kapitałowe.

Wsparcie eksportu a ryzyko kredytowe

Art. 4 ust. 1 pkt 81 Rozporządzenia CRR definiuje m.in. „oficjalnie wspierane kredyty eksportowe”, które oznaczają pożyczki lub kredyty służące finansowaniu eksportu towarów i usług, na które to pożyczki lub kredyty oficjalna agencja kredytów eksportowych udziela gwarancji, ubezpieczenia lub bezpośredniego finansowania.

Ochronę ubezpieczeniową kredytów eksportowych przewidziana Ustawą, będącą oficjalnym wsparciem kredytów eksportowych, należy zaliczyć do ochrony kredytowej nieruchomości.

Aby dany instrument został uznany za ochronę nieruchomości w rozumieniu Rozporządzenia CRR, konieczne jest spełnienie szeregu wymagań.

W szczególności musi zostać udzielony przez tzw. uznanego dostawcę ochrony, musi zostać udzielony w formie przewidzianej Rozporządzeniem CRR, w sposób prawnie skuteczny, musi być egzekwowalny we wszystkich właściwych jurysdykcjach, ochrona musi być bezpośrednia, jej zakres jasno określony i bezsporny, a umowa dotycząca ochrony nieruchomości nie może zawierać określonych klauzul, których wypełnienie pozostaje poza bezpośrednią kontrolą kredytodawcy (art. 194 w zw. z art. 213 Rozporządzenia CRR). Zgodnie z art. 202 Rozporządzenia CRR agencje kredytów eksportowych mogą być uznanymi dostawcami ochrony kredytowej nieruchomości, jeżeli spełniają określone w tym przepisie warunki.

Dotyczy to również ochrony ubezpieczeniowej kredytów eksportowych udzielanych przez KUKE, gwarantowanej zgodnie z art. 13 ust. 2 Ustawy przez Skarb Państwa.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 / Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH
International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

Zastosowanie wagi ryzyka równej „zero” dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych polisą ubezpieczeniową KUKÉ jest możliwe, o ile spełnione są warunki wskazane w art. 213-215 Rozporządzenia CRR.

Wymagania te dotyczą zarówno polisy ubezpieczeniowej KUKÉ, jak i gwarancji Skarbu Państwa. Ochrona kredytowa musi być więc bezpośrednia, jej zakres jasno określony i bezsporny, a umowa o ochronę kredytową nie może zawierać klauzul, których wypełnienie leży poza bezpośrednią kontrolą kredytodawcy i które (i) umożliwiłyby dostawcy ochrony jednostronne wypowiedzenie umowy o ochronę, (ii) podniosłyby faktyczny koszt ochrony w przypadku obniżenia jakości kredytowej zabezpieczonej ekspozycji, (iii) mogłyby zwolnić dostawcę ochrony z obowiązku terminowej wypłaty w przypadku niedokonania którejkolwiek z należnych płatności przez dłużnika pierwotnego lub wygaśnięcia umowy leasingowej, (iv) mogłyby wpłynąć na skrócenie przez dostawcę ochrony terminu rozliczenia ochrony kredytowej.

Umowa o ochronę kredytową musi być również prawnie skuteczna i egzekwowalna we wszystkich właściwych jurysdykcjach.

Gwarancje będą z kolei uznana ochroną kredytową nieruchomości, jeżeli zostaną spełnione warunki określone powyżej, jak również gdy: (i) instytucja kredytująca, w przypadku stwierdzenia niewykonania zobowiązania lub nieuregulowania płatności przez kontrahenta, będzie miała prawo we właściwym czasie zażądać od gwaranta kwot z tytułu wierzytelności, w odniesieniu do których zapewniana jest ochrona, a płatność ze strony gwaranta nie zależy od tego, czy instytucja kredytująca uprzednio zażądała płatności od dłużnika, (ii) gwarancja jest wyraźnie udokumentowanym zobowiązaniem, oraz (iii) gwarancja obejmuje wszystkie rodzaje płatności, których dłużnik ma dokonać w związku z należnością lub instytucja kredytująca skorygowała wartość gwarancji, aby uwzględnić jej ograniczony zakres.

Co więcej, instytucje mogą uznać ekspozycje za chronione gwarancją wydaną przez jednostki wymienione, o ile spełnione są wszystkie poniższe warunki: (i) kontrgwarancja obejmuje wszystkie elementy ryzyka kredytowego związanego z daną wierzytelnością, (ii) zarówno pierwotna gwarancja, jak i kontrgwarancja spełniają wymogi dotyczące gwarancji określone w art. 213 i w art. 215 ust. 1, przy czym wymóg bezpośredniego charakteru kontrgwarancji nie musi być spełniony, (iii) ochrona jest mocna i żadne dane historyczne nie wskazują, że ochrona na podstawie kontrgwarancji nie jest faktycznie równoważna ochronie zapewnianej przez bezpośrednią gwarancję danej jednostki.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

 This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

W odpowiedzi na wyżej wymienione wymogi Rozporządzenia CRR należy wskazać, że Nowa Ustawa stanowiłaby dokładne odwzorowanie tych wymogów, wprowadzając w art. 14 ust. 1 gwarancję płynnościową Skarbu Państwa dla KUKĘ w ramach jej działalności polegającej na udzielaniu gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeń eksportowych oraz w art. 14 ust. 2 i 15 bezpośrednią i nieodwołalną gwarancję Skarbu Państwa za zobowiązania zaciągnięte przez KUKĘ w ramach ww. działalności. Uważamy, iż uchwalenie Nowej Ustawy, zawierającej powyższe gwarancje, stanowiłoby z punktu widzenia regulacji bankowych istotną zachętę dla banków rozważających skorzystanie z oferty KUKĘ.

Katalog produktów oferowanych przez KUKĘ

Rodzaje produktów

Ustawa w swym obecnym brzmieniu obejmuje zamknięty i ograniczony katalog produktów oferowanych przez KUKĘ.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 w zw. z art. 2 ust. 1 oraz art. 2 ust. 2 Ustawy, ubezpieczenie eksportowe gwarantowane przez Skarb Państwa może dotyczyć wyłącznie: (i) instrumentów finansujących, rozumianych jako kredyt bankowy, pożyczka, limit na wystawianie gwarancji lub akredytyw, nabycie lub zagwarantowanie emisji papierów wartościowych o charakterze dłużnym, wykup wierzytelności lub leasing, (ii) kontraktów eksportowych, (iii) inwestycji bezpośrednich za granicą realizowanych przez przedsiębiorców krajowych, (iv) umów przedsiębiorców zależnych. Ubezpieczenie eksportowe może być realizowane w formie (i) ubezpieczenia bezpośredniego, (ii) ubezpieczenia pośredniego (reasekuracji), (iii) udzielenia gwarancji ubezpieczeniowej lub (iv) udziału w ubezpieczeniu udzielonym przez inną (tj. zagraniczną) agencję kredytów eksportowych, tj. reasekuracja.

Katalog ten ma charakter kazuistyczny i ograniczony jest dodatkowo do ściśle wskazanych rodzajów ryzyk. Tylko tego rodzaju produkty, wynikające bezpośrednio z Ustawy, są udzielane przez KUKĘ.

W obecnym stanie prawnym nie ma podstawy, aby jakiegokolwiek inne rodzaje ubezpieczeń stanowiły element systemu wsparcia eksportu. Zasadnym jest rozszerzenie powyższego katalogu aby za zgodą Komitetu Polityki Ubezpieczeń Eksportowych („KPUE”), posiadającego już obecnie istotne kompetencje decyzyjne w zakresie udzielania przez KUKĘ ubezpieczeń eksportowych, możliwe było udzielanie również innych produktów ubezpieczeniowych niż te wyraźnie przez Ustawę wskazane.

Kwestię tę zapewnia art. 3 ust. 5 pkt 5) projektu Nowej Ustawy.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 / Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH
International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

Co więcej, zgodnie z art. 6 obecnej Ustawy, z ubezpieczenia eksportowego skorzystać mogą wyłącznie: (i) przedsiębiorcy krajowi (tj. wyłącznie tacy, którzy mają siedzibę lub miejsce zamieszkania w Polsce), (ii) podmioty udzielające instrumentów finansujących, (iii) przedsiębiorcy zależni w zakresie, w jakim ubezpieczenie takie dotyczyć będzie towarów i usług, które stanowiły towary lub usługi krajowe, oraz (iv) członkowie konsorcjum, w skład którego wchodzi przedsiębiorca krajowy realizujący kontrakt eksportowy w ramach tego konsorcjum.

W szczególności należy zauważyć, że brzmienie art. 2 ust. 5 Ustawy sugeruje, że ubezpieczenie kontraktów eksportowych obejmuje wyłącznie umowy o wykonawstwo, posługując się określeniami „niemożność wykonania kontraktu”, czy „niewykonanie lub nienależyte wykonanie kontraktu”. Gdyby więc stosować wskazany przepis w sposób literalny, stosując wąską jego wykładnię, utrudnione byłoby ubezpieczenie umów o podwykonawstwo w innych sytuacjach niż gdy czynione to jest w ramach tzw. reasekuracji kontraktu głównego za ubezpieczenie udzielane dla tego kontraktu przez macierzystą agencję kredytów eksportowych z państwa generalnego wykonawcy.

Nie jest bowiem jednoznaczne, czy np. krajowy przedsiębiorca będący podwykonawcą objęty jest systemem wsparcia.

Umowy o podwykonawstwo byłyby dopuszczone do ubezpieczenia na podstawie szerszej definicji Kontraktu eksportowego w art. 2 pkt 4) projektu Nowej Ustawy.

Ekspansja zagraniczna

Istotne problemy praktyczne, ograniczające w znaczący sposób możliwość wspierania polskiego eksportu, wynikają nie tylko z ograniczoności instrumentów przysługujących KUKE, ale powstają również w związku z ograniczonym rozumieniem zarówno przedmiotu, jak i podmiotu tych regulacji.

W szczególności należy zwrócić uwagę na rozumienie pojęcia eksportu, na którym opiera się Ustawa. Eksportem w jej rozumieniu jest bowiem tylko dostawa towarów lub usług, która musi przy swojej realizacji fizycznie przekroczyć granice Polski.

W związku z tym nie jest możliwe wsparcie eksportu dokonywanego np. przez spółkę zależną polskiego przedsiębiorcy mającą swoją siedzibę za granicą na takich zasadach, na jakich wspierany byłby taki sam kontrakt tego przedsiębiorcy zawarty przez niego z Polski.

Jedynym wsparciem oferowanym zagranicznym przedsiębiorcom zależnym jest ubezpieczenie umów sprzedaży towarów wysyłanych lub usług realizowanych poza terytorium Polski, pod warunkiem, iż są to towary i usługi krajowe (przykładowo przepakowywanie polskich produktów za granicą) i nie przewiduje się wsparcia m.in. dla

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

kredytów zaciąganych przez takich przedsiębiorców. Wprawdzie na skutek uchwalenia Ustawy Zmieniającej, Ustawa obecnie umożliwiła zgodnie z art. 1 ust. 2 pkt 1 wspieranie przez KUKĘ finansowania również umów przedsiębiorców zależnych, jednakże w art. 2 ust. 1 pkt 1) Ustawy nadal mowa jest o ochronie jednostek finansujących na wypadek strat poniesionych w związku z finansowaniem tylko kontraktów eksportowych (nie zaś „umów przedsiębiorców zależnych”).

Uelastycznienie wsparcia w sposób polegający na dopuszczeniu pełnego wsparcia dla produktów i usług wytwarzanych przez przedsiębiorców zależnych może budzić opory motywowane ryzykiem przeniesienia produkcji za granicę do krajów o tańszej sile roboczej.

Możliwe są jednak rozwiązania kompromisowe i takie projekt Nowej Ustawy proponuje, przykładowo wymóg, aby w działalności przedsiębiorcy zależnego nadal zachowane były wymogi polskości, tj. produkt lub usługa wytwarzana przez przedsiębiorcę zależnego była pozyskiwana w Polsce w takim samym stopniu, w jakim byłoby to wymagane od przedsiębiorcy krajowego.

Co więcej, za względu na ochronę własnego rynku, zapewnienie miejsc pracy własnym obywatelom lub chęć pozyskania technologii lub kapitału z zagranicy, w wielu państwach nie ma możliwości prowadzenia działalności i otrzymania kontraktu bez założenia tam spółki lub też brak jej założenia powoduje komplikacje prawno-podatkowe.

Dlatego wskazane jest, aby w szerszym zakresie uwzględnione zostało wsparcie dla umów o dostawę towarów lub świadczenie usług przez zagranicznych przedsiębiorców bezpośrednio lub pośrednio zależnych od przedsiębiorców krajowych.

Należy przy tym ukształtować pojęcie „zależności” w sposób elastyczny.

Wskutek uchwalenia Ustawy Zmieniającej, w obecnej treści Ustawy nie ma wskazówek w tym zakresie, podczas gdy poprzednio była to tylko zależność bezpośrednia, polegająca na posiadaniu co najmniej 50% udziałów lub akcji. Usunięcie z Ustawy tych wymogów rodzi pytania, w jaki sposób będzie się kształtowała dalsza praktyka.

Nie musi to być zależność polegająca tylko na większościowym udziale w kapitale zakładowym przedsiębiorcy zależnego ani nie musi to być udział posiadany przez polskiego przedsiębiorcę w sposób bezpośredni. Jednocześnie należy utrzymać zastrzeżenie przedmiotowe, pozwalające na wsparcie towarów lub usług o charakterze krajowym zgodnie z rozumieniem Ustawy oraz wykluczyć wsparcie dla przedsiębiorców zależnych, którzy nie posiadają w Polsce istotnego zakładu głównego.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 / Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH
International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

Projekt Nowej Ustawy odsyła w tym zakresie do pojęcia kontroli w rozumieniu polskiej Ustawy o rachunkowości (art. 2 pkt 3) projektu Nowej Ustawy).

Powyższe stanowi tylko jeden z przykładów potwierdzających znaczne ograniczenie możliwości wsparcia ekspansji zagranicznej polskich przedsiębiorców, dokonywane w Ustawie. Zgodnie z art. 1 ust. 2 pkt. 3 w zw. z ust. 6 i 7 Ustawy, ubezpieczenie eksportowe może dotyczyć inwestycji bezpośrednich za granicą na wypadek szkody poniesionej w następstwie zdarzeń będących wynikiem ryzyka politycznego.

Należy zwrócić uwagę, że w szczególności wsparcia nie uzyskują kredyty zaciągane przez polskich przedsiębiorców na finansowanie zagranicznych akwizycji w krajach rozwijających się, w rezultacie, czego kredyty takie, aby nie powodować konieczności tworzenia rezerw, muszą być zabezpieczone na aktywach krajowych podmiotu przejmującego.

W obecnym stanie prawnym możliwe jest, zatem wsparcie (ale tylko w postaci ubezpieczenia ryzyka politycznego z pominięciem ryzyka handlowego) samego nabycia aktywów zagranicznych, ale już nie kredytów zaciągniętych na ten cel.

Wsparcie kredytów eksportowych obejmuje, bowiem ubezpieczenie na wypadek strat poniesionych w związku z finansowaniem kontraktów eksportowych, które, jak już zostało wskazane, dotyczą dostawy towarów i usług poza terytorium Polski.

W świetle powyższych okoliczności, uzasadnione jest, aby finansowanie udzielane na zagraniczne akwizycje uzyskało wsparcie na takich samych zasadach, co eksport polskich towarów i usług.

Ubezpieczenie zmian kursów walutowych

Kolejną kwestią, rodzącą wątpliwości jest to, że zgodnie z art. 3 ust. 3 obecnej Ustawy, ubezpieczenie eksportowe może dotyczyć ryzyka związanego ze zmianami kursów walutowych. Ubezpieczenia takie nie są jednak oferowane w aktualnej palecie produktowej KUKE i stanowią, jak rozumiemy, element szerszego ryzyka handlowego.

Postulujemy, aby możliwe było również oddzielne (tj. poza ryzykiem handlowym) ubezpieczenie ryzyka stopy procentowej i cen surowców. Zapewni to pokrycie takich ryzyk w sytuacji, gdy nie ma możliwości zawarcia na rynku finansowym transakcji zabezpieczających wahania stóp procentowych i cen surowców, a jest to konieczne dla możliwości bezpiecznego sfinansowania transakcji przez bank (tzw. bankowalność projektu).

Wymogi „polskości” eksportu

Zgodnie z postanowieniami Ustawy, wsparcie zapewniane jest eksportowi, który spełnia wymóg polskości, określony stosunkiem procentowym. Zgodnie z art. 6a ust. 1

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

 This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

Ustawy produkt lub usług, eksportowane w ramach kontraktu eksportowego, uznaje się za krajowe, jeżeli udział składników pochodzenia zagranicznego w przychodzie netto z realizacji kontraktu eksportowego wynosi maksymalnie od 50% do 90%.

Ten stosunek procentowy ustalany jest w zależności od rodzaju eksportowanych produktów i usług lub okresu kredytu. Udział składników pochodzenia zagranicznego w przychodzie netto z realizacji kontraktu eksportowego ustala się natomiast w odniesieniu do ogółu produktów lub usług, eksportowanych w ramach kontraktu eksportowego (art. 6b ust. 2 Ustawy).

Jedyny wyjątek w stosunku do spełnienia wymogu polskości, odnoszący się jednak tylko do ubezpieczenia eksportowego na okres kredytu poniżej dwóch lat, uzasadniony interesem Rzeczypospolitej Polskiej, wprowadza art. 6 ust. 2 i 3 Ustawy, w brzmieniu nadanym Ustawą Zmieniającą.

Bardziej elastycznym kryterium ustalania „polskości” eksportu byłoby pojęcie „interesu narodowego”, które może być definiowane w bardzo różny sposób. Jego wprowadzenie, jeżeli nie, jako zasady, to przynajmniej na prawach wyjątku zatwierdzanego decyzją KPUE, wpłynęłoby pozytywnie na ułatwienie finansowania eksportu przez sektor bankowy. Propozycję zdefiniowania interesu narodowego, (jako „szczególny interes Rzeczypospolitej Polskiej”) zawiera art. 2 pkt 11) projektu Nowej Ustawy.

Interes ten definiowany jest, jako wymierna korzyść dla Rzeczypospolitej Polskiej o dużej skali, wynikająca ze wzrostu eksportu lub zatrudnienia oraz zwiększenia udziału przedsiębiorcy krajowego lub przedsiębiorcy zależnego w rynku zagranicznym. Szczególny interes miałyby zastosowanie, jako ekwiwalent dochowania wymogów polskości wyjątkowo, gdy zgodę na to wyraziłby Komitet Polityki Ubezpieczeń Eksportowych.

Ww. postulat w obecnej wersji Ustawy, zmienionej Ustawą Zmieniającą, realizowany jest zgodnie z art. 6 ust. 2 i 3 Ustawy, w brzmieniu nadanym Ustawą Zmieniającą, tylko w odniesieniu do produktów ubezpieczeniowych poniżej okresu kredytu dwóch lat, pozostawiając poza nawiasem produkty ubezpieczeniowe długoterminowe, w odniesieniu, do których, ze względu na ich skalę, interes narodowy prawdopodobnie występowałby częściej.

Postulowalibyśmy, zatem zastosowanie koncepcji interesu narodowego do produktów długoterminowych (tj. okres kredytu powyżej dwóch lat), w przypadku produktów krótkoterminowych (tj. okres kredytu do dwóch lat) odstępstwo od koncepcji interesu narodowego w całości, ponieważ zwykle dotyczą one wielu drobnych kontraktów eks-

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 / Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH
International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

portowych zawieranych na krótki okres kredytowania (tj. do dwóch lat) i ubezpieczanych dla dostawcy (polisa obrotowa). Badanie tego interesu jednostkowo (dla każdego kontraktu oddzielnie) jest uciążliwe, jeżeli nie niemożliwe.

Alternatywnie, badanie może być w takich sytuacjach dokonywane globalnie, w odniesieniu do grupy kontraktów. Punkt ten adresuje art. 11 ust. 2 pkt 1) projektu Nowej Ustawy, wymagając jednak zgody Komitetu Polityki Ubezpieczeń Eksportowych dla ich udzielenia.

Wypłata odszkodowania i jej skutki

Na gruncie Ustawy „szkoda” rozumiana jest, jako brak płatności. Zgodnie z art. 11 ust. 1 Ustawy, w razie powstania szkody objętej ubezpieczeniem, KUKĘ może żądać tylko informacji, dokumentów i innych dowodów niezbędnych do ustalenia „okoliczności powstania szkody” (tj. czy brak płatności nastąpił czy też nie) oraz „jej rozmiarów” (tj., w jakiej wysokości kwota nie została zapłacona).

Jednocześnie, uprawnienia KUKĘ do żądania informacji zwykle zawarte w umowach ubezpieczenia są bardzo szerokie. Pojawia się więc rozdźwięk pomiędzy regulacjami ustawy a praktyką rynkową. Może to w rezultacie utrudniać KUKĘ badanie wykonania przez ubezpieczającego obowiązków z umowy ubezpieczenia i ustalenie, wskutek czego wystąpiła szkoda. W konsekwencji, może to prowadzić do przegranych sporów z ubezpieczającym, mimo iż nie zostały przez niego dochowane obowiązki nałożone umową. W projekcie Nowej Ustawy zawarty został art. 12 ust. 1 pkt 2), zgodnie, z którym Korporacja będzie uprawniona także do weryfikacji wykonania obowiązków wynikających z umowy ubezpieczenia.

Ponadto art. 12 Ustawy, dotyczący zasad subrogacji został uregulowany w sposób nieprawidłowy. W pierwszej kolejności, wstąpienie w prawa zaspokojonego wierzyciela następuje automatycznie z chwilą wypłaty choćby części odszkodowania. Nie są dopuszczone jakiegokolwiek wyjątki w tym zakresie.

Co więcej, następuje bez względu na przepisy prawa państwa importera mające zastosowanie do danego zabezpieczenia spłaty, które może nie przewidywać takiej możliwości. W takiej sytuacji często występuje konflikt systemów prawnych.

Brakuje również przepisu mówiącego o tym, że gdyby subrogacja nie była możliwa lub była niewskazana to ubezpieczony będzie dochodził zaspokojenia, działając na rzecz KUKĘ. Kwestie te adresuje art. 13 projektu Nowej Ustawy.

Także redakcja art. 12a Ustawy nie jest właściwa.

Powinien on odnosić się albo do zlecającego wystawienie gwarancji (jej beneficjent nie jest stroną stosunku prawnego z KUKĘ, na podstawie którego zlecono wystawienie

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

gwarancji), albo do produktów gwarancyjnych, w których zlecający wystawienie gwarancji jest jednocześnie jej beneficjentem.

Takich produktów KUKI obecnie nie oferuje, ale oferują je inne (zagraniczne) agencje kredytów eksportowych. Art. 13 projektu Nowej Ustawy jednolicie odnosi się zarówno do ubezpieczającego, jak i do zlecającego wystawienie gwarancji ubezpieczeniowej, będącego beneficjentem tej gwarancji.

Wnioski

Kredyty oraz ubezpieczenia eksportowe są powszechnie używane na świecie, jako narzędzia wspierające rodzimy eksport. Większa dostępność finansowania międzynarodowej wymiany handlowej przekłada się wzrost eksportu.

Z kolei o dostępności finansowania eksportu decyduje kształt systemu gwarantowanego przez Skarb Państwa wsparcia eksportu.

Autorzy postulują bardziej progresywne podejście do treści Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych, poprzez usunięcie z niej barier opisanych w niniejszym artykule, bądź też poprzez uchwalenie nowej ustawy, której projekt został opublikowany w marcu 2019 r. na stronie Rządowego Centrum Legislacji.

Zastrzeżenia

Poglądy wyrażone w artykule są prywatnymi poglądami autorów, nie zaś instytucji, z którymi oni współpracują lub współpracowali.

Literatura przedmiotu:

1. AHN J., AMITI M., (2011). *Trade Finance and the Great Trade Collpase*, “Columbia, Federal Reserve Bank of New York and CEPR, AER Papers and Proceedings Session: The Great Trade Collapse of 2008-2009”.
2. AMITI M., WEINSTEIN D.E., (2009). *Exports and Financial Shocks*, “NBER Working Paper 15556”.
3. BRICOGNE J.C., FONTAGNÉ L., GAULIER G. M., TAGLIONI D., VICARD V., (2010). *Firms and the global crisis: French exports in the turmoil*, “European Central Bank Working Paper Nr 1245”.
4. DEWIT G., (2001). *Intervention in risky export markets: Insurance, strategic action or aid ?*, *European Journal of Political Economy*, 17(3), pp. 575–592.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 / Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH
International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

5. EGGER P., URL T., (2006). *Public export credit guarantees and foreign trade structure: Evidence from Austria.*, World Economy, 29(4), pp. 399–418.
6. FELBERMAYR G., YALCIN E., (2013). *Export credit guarantees and export performance: An empirical analysis for Germany*, World Economy no. 8/2013.
7. Międzynarodowy Fundusz Walutowy, World Economic Outlook Database -October 2019.
8. NAPIÓRKOWSKI T., STOLARCZYK P., (2018). *Rola kredytu eksportowego jako czynnika determinującego sprzedaż międzynarodową na przykładzie wybranych krajów UE*, Studia Europejskie Nr 2, 2018;
9. Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Interim Economic Outlook – September, 2019.

Źródła prawa:

10. USTAWA z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych, tj. Dz. U. z 2020, poz. 1135.
11. USTAWA została znowelizowana dnia 31 marca 2020 r. w drodze ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. 2020 poz. 568 z późn. zm.
12. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI z dnia 19 grudnia 2014 r. w sprawie maksymalnego procentowego udziału składników pochodzenia zagranicznego w przychodzie netto z realizacji kontraktu eksportowego oraz rodzaju dowodów, na podstawie których ustala się pochodzenie produktu lub usługi, Dz. U. z 2014 r. poz. 1978.
13. DYREKTYWY RADY 98/29/WE z dnia 7 maja 1998 r. w sprawie harmonizacji podstawowych przepisów dotyczących zasad ubezpieczeń kredytów eksportowych dla transakcji objętych ubezpieczeniem średnio- i długoterminowym, Dz. U. L 148 z 19.5.1998.

Źródła internetowe:

14. International Trade Center (Intracen), Trade statistics, <http://www.intracen.org/itc/market-info-tools/trade-statistics/> (dostęp: 20.06.2020).
15. Porozumienie w sprawie Oficjalnie Wspieranych Kredytów Eksportowych <https://www.oecd.org/trade/topics/export-credits/arrangement-and-sector-understandings/> (dostęp: 20.06.2020).

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article
under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH
International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)

16. Bank for International Settlements, Payment and settlement systems in selected countries, <https://www.bis.org> (dostęp: 20.06.2020).
17. Projekt ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych oraz o zmianie ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12321327>, (dostęp: 20.06.2020).

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article
under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Mazur K., Stolarczyk P., Zwoliński T., (2020). O POTRZEBACH ZMIAN POLSKIEJ USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O GWARANTOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA UBEZPIECZENIACH EKSPORTOWYCH
International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 41 - 58

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3110](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3110)